

Wrocław

BoSz
Polska

projekt graficzny / graphic design
Władysław Pluta

redakcja / editor
Joanna Kułakowska-Lis

korekta / proof-reading by
Bogdana Kłeczka

tlumaczenie na język angielski / English translation by
Teresa Bałuk-Ulewiczowa

DTP
Maciej Haudek

przygotowanie do druku / pre-press
JML s.c. Jacek Jutrzenka

druk / printing
Gorenjski Tisk, Kranj – Slovenja

wydawca / published by
Wydawnictwo BOSZ
Olszanica 2002
wydanie pierwsze

ISBN
83-87730-45-9

Copyright by BOSZ
38-622 Olszanica 311; Biuro: Lesko, Parkowa 5
tel. ++48 (13) 4699000, 4699010
tel. / fax ++48 (13) 4696188
e-mail: boszsc@ks.onet.pl
www.bosz.com.pl

Wrocław

Nie bardzo wiadomo, czy opowieść o Wrocławiu powinno zacząć się od zachwyty dla jego urody i zabytków, czy od przypomnienia dopustów Bożych, które na to piękne miasto przez stulecia spadały. Już samo geograficzne położenie Wrocławia, miejsce spotkań kilku narodów, determinowało wydarzenia. Początkowo byli tu Piastowie, od 1335 roku Czesi, od 1526 Habsburgowie, a od 1741 – Prusacy. W końcu, po drugiej wojnie światowej, miasto znalazło się ponownie w granicach państwa polskiego. Ale w jakiej kondycji przywitał Wrocław swój *come-back*! Latem 1944 roku, kiedy już Rzesza waliła się aż po fundamenty, został przez hitlerowskich decydentów ogłoszony twierdzą, co równoznaczne było z wyrokiem śmierci na kilkuset tysięczną metropolię. Dwie trzecie miasta legło wtedy w gruzach. Wysadzano w powietrze całe ciągi domów, by – jak na przykład na dzisiejszym placu Grunwaldzkim – przygotować lądowisko dla samolotów; wystartowała stąd później jedna maszyna: odleciał nią *gauleiter* Hanke, ten który osobiście wydał rozkaz

Wrocław

I don't really know whether to start the story of Wrocław by admiring its beauty and its sights, or by recalling the scourges which over the centuries have visited this fair city. The geographical location itself of Wrocław, a meeting-place of many nations, has borne an effect on events. Initially there were Polish Piastian princes here; followed as of 1335 by Czechs; Habsburgs as of 1526; and Prussians from 1741. Eventually, as we know, the city again found itself within the borders of Poland. But what a condition Wrocław was in as it welcomed its return to Poland! In the summer of 1944, as the Third Reich was crumbling and tumbling, the Nazi decision-makers declared this city a fortress – effectively bringing a death sentence to this metropolis of a few hundred thousand inhabitants. Two-thirds of it were left in ruins. Whole streets of houses were blown up to create space for a landing-strip. Later from the area cleared in this way around today's plac Grunwaldzki just a single aircraft would take off, carrying on board *Gauleiter* Hanke, the very same man